

Skatteministeriet

J.nr. 2023 - 2401
3. maj 2023

Til Folketinget – Skatteudvalget

Hermed sendes endeligt svar på spørgsmål nr. 83 af 16. februar 2023 (alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Ole Birk Olesen (LA).

Jeppe Bruus

/ Peter Bach-Mortensen

Spørgsmål

Vil ministeren i tabelform og grafisk vurdere, hvordan de økonomiske effekter, herunder fordelingseffekterne, af højere priser på cigaretter påvirker forskellige indkomstgrupper, der som minimum omfatter kontanthjælpsmodtagere, almindelige LO-arbejdere, pensionister, funktionærer og direktører, ud fra en gennemsnitspris pr. pakke på 60, 70, 80, 90 og 100 kr.? Det er en opdatering af svaret på SAU alm. del – spørgsmål 683 (folketingsåret 2020-21).

Svar

Følgende besvarer udover SAU alm. del - spm. 83 også SAU alm. del – spm. 86. Først vises den skønnede virkning på Gini-koefficienten af de adspurgte forhøjelser af afgiften på cigaretter. Dernæst vises en række eksempler på afgiftsforhøjelsernes effekt på udvalgte familietyper med udgangspunkt i Økonomiministeriets familietypemodell.

Med *Aftale om finansloven for 2020* blev det aftalt at forhøje tobaksafgifterne svarende til en gennemsnitlig prisstigning på i alt 19 kr. for en pakke med 20 cigaretter. Det blev aftalt at forhøje afgifterne over to omgange, således at gennemsnitsprisen på en pakke cigaretter skønnedes at stige med 14 kr. til ca. 55 kr. fra 1. april 2020 og yderligere med 5 kr. til ca. 60 kr. fra 1. januar 2022. Der vil således ingen effekter være af en gennemsnitlig pris pr. pakke på 60 kr., da det svarer til en fastholdelse af gældende regler.

Der er i svaret taget udgangspunkt i en forhøjelse af afgiftssatserne gældende fra 1. januar 2024. Det forudsættes samtidig, at afgifterne på røgtobak forhøjes tilsvarende.

Fordelingsvirkninger af forhøjelse af afgift på cigaretter

Afgifter påvirker ikke direkte de disponible indkomster, der normalt danner grundlag for fordelingsberegninger. Det skyldes, at de disponible indkomster opgøres som den indkomst, der rådes over efter indkomstskat mv., men inden betaling af afgifter. Afgifter har dog betydning for hvor stort et forbrug, der kan afholdes for en given disponibel indkomst, idet afgifter udhuler den reale værdi af den disponible indkomst. Beregningsteknisk kan en afgiftsændring opgøres som en *ækvivalent* ændring af den disponible indkomst, hvorved der kan opgøres en ændring i de ækvivalente indkomstforskelle og dermed en ækvivalent ændring i Gini-koefficienten.

Det bør bemærkes, at der ved beregning af fordelingsvirkninger tages udgangspunkt i den umiddelbare virkning af afgiftsændringen. Der tages altså ikke højde for eventuelle afledte adfærdsvirkninger, der også kan variere på tværs af indkomstgrupper.

Fordelingsvirkningerne er beregnet for en satsstigning i 2024. Eftersom tobaksafgiften primært er en punktafgift (i kroner), der ikke løbende indekseres, vil fordelingsvirkningen (når den måles i pct. af de disponible indkomster) reduceres over tid, i takt med at de disponible indkomster stiger.

Stigende cigaretpreiser som følge af en afgiftsforhøjelse skønnes at øge indkomstforskellene målt som en ækvivalent ændring i Gini-koefficienten. Forøgelsen af

indkomstforskellene er stigende med afgiftsforhøjelsens størrelse, *jf. tabel 1*. Det afspejler, at forhøjelse af afgiften på cigaretter har størst virkning i bunden af indkomstfordelingen.

Tabel 1. Fordelingsvirkninger af højere cigaretpreiser

	Gennemsnitlig pris for en pakke cigaretter				
	65 kr.	70 kr.	80 kr.	90 kr.	100 kr.
Fordelingsvirkning målt ved Gini-koefficient, pct.-point	0,01	0,02	0,04	0,06	0,07

Anm.: Forbrugsskatter påvirker ikke Gini-koefficienten, da denne beregnes på baggrund af de disponible indkomster. Der beregnes derfor en ækvivalent ændring i Gini-koefficienten - dvs. udhulingen af de disponible indkomsters købekraft omregnes til en ækvivalent virkning på de disponible indkomster.

Kilde: Danmarks Statistiks Forbrugsundersøgelse 2015-2018 samt egne beregninger på baggrund af 33,3 pct. stikprøve af befolkningen i 2018 fremregnet til 2023-niveau.

Virkning på udvalgte typefamiliers privatøkonomi af forhøjelse af afgift på cigaretter

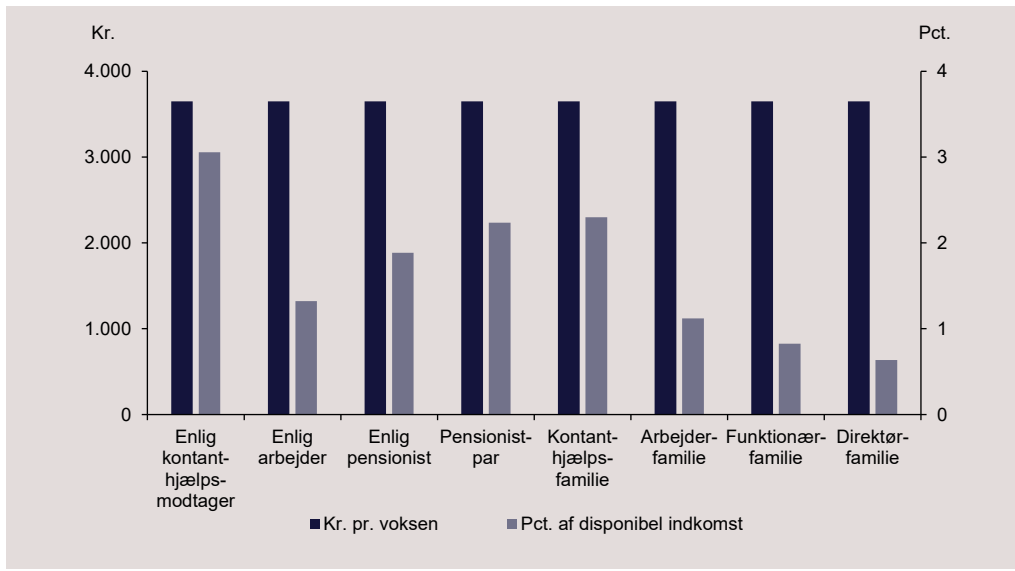
Ministeriernes konsekvensberegninger for familietyper af politikændringer omfatter efter gængse regneprincipper som udgangspunkt de direkte virkninger på familiernes disponible indkomster af ændringer i personskatter eller overførsler, som indgår som en del af forudsætningerne i Økonomiministeriets familietypemodell. Visse typer af skatte- eller afgiftsændringer – herunder afgifter på nydelsesmidler som fx tobak og alkohol – er ikke omfattet af de gængse regneprincipper for familietypeberegninger.

Det kræver således konkrete antagelser om de enkelte familietypers cigaretforbrug, hvis en hypotetisk forhøjelse af afgiften på cigaretter skal omsættes til virkninger for konkrete familietyper. Det er i den aktuelle besvarelse valgt – som en helt summarisk, beregningsmæssig antagelse – at illustrere virkningen af de respektive hypotetiske afgiftsforhøjelser ved at forudsætte et dagligt cigaretforbrug på 20 stk. om dagen for *alle* voksne i *alle* de betragtede familietyper. Dette afspejler ikke en konkret vurdering af de enkelte familietypers faktiske rygevaner, men er alene en beregningsmæssig antagelse.

Med de nævnte antagelser udgør den ekstra afgiftsbetaling det samme beløb i kroner pr. voksen i alle de betragtede familietyper. Den ekstra afgiftsbetaling vil dog udgøre en højere andel af den disponible indkomst, jo mindre den disponible indkomst er i udgangspunktet, *jf. figur 1*.

Det bør bemærkes, at en stor del af befolkningen ikke ryger. De ekstra omkostninger ved at ryge gælder således de familier, der ryger. Beregningerne er ikke relevante for familier, uanset type, hvor der ikke ryges. Undersøgelsen *Danskernes Rygevaner 2022* viser, at 13 pct. af de 15-79-årige ryger dagligt, mens 6 pct. ryger lejlighedsvist.

Figur 1. Ekstra årlig omkostning ved en gennemsnitlig pris for en pakke cigaretter på 70 kr. for udvalgte familietyper med et forudsat dagligt cigaretforbrug på en pakke (20 stk.) per voksen (2023-niveau, 2025-regler)

Anm.: Se anm. til tabel 2.

De ekstra omkostninger i kroner og pct. af disponibel indkomst i en række scenarier fremgår af *tabel 2*. Disse scenarier dækker et dagligt forbrug af cigaretter pr. voksen på en hel pakke (20 stk.) samt afgiftsforhøjelser, der vil medføre en gennemsnitlig pakkepris på hhv. 70, 80, 90 og 100 kr.

Tabel 2. Ekstra årlig omkostning ved rygning givet en række tobaksafgiftsforhøjelser i kroner og andel af disponibel indkomst for udvalgte familietyper (2023-niveau, 2025-regler)

	Pris for en pakke cigaretter								Forudsat disponibel indkomst <i>kr.</i>
	70 kr.		80 kr.		90 kr.		100 kr.		
	<i>kr.</i>	<i>pct.</i>	<i>kr.</i>	<i>pct.</i>	<i>kr.</i>	<i>pct.</i>	<i>kr.</i>	<i>pct.</i>	
Enlig kontanthjælpsmodtager	3.650	3,2	7.300	6,5	10.950	9,7	14.600	12,9	113.097
Enlig arbejder	3.650	1,4	7.300	2,8	10.950	4,1	14.600	5,5	264.260
Enlig pensionist	3.650	1,9	7.300	3,9	10.950	5,8	14.600	7,8	187.485
Pensionistpar	3.650	2,4	7.300	4,9	10.950	7,3	14.600	9,7	150.403
Kontanthjælpsfamilie	3.650	2,4	7.300	4,9	10.950	7,3	14.600	9,7	150.444
Arbejderfamilie	3.650	1,2	7.300	2,4	10.950	3,6	14.600	4,8	303.583
Funktionærfamilie	3.650	0,9	7.300	1,8	10.950	2,6	14.600	3,5	413.455
Direktørfamilie	3.650	0,7	7.300	1,4	10.950	2,0	14.600	2,7	539.395

Anm.: I tabellen er alle kronebeløb beregnet som kroner pr. voksen i husstanden. De forudsatte disponible indkomster for de viste familietyper afhænger (udover beskæftigelsesstatus og arbejds- eller overførselsindkomst) af det forudsatte antal hjemmehørende børn og deres alder, boligtype, gæld og pensionsopsparing mv. De tre enlige familietyper forudsættes at bo i lejlighed. Den enlige kontanthjælpsmodtager forudsættes desuden at være over 30 år, mens den enlige pensionist forudsættes at have en ATP. Det viste pensionistpar forudsættes at bo i ejerbolig samt have én ATP. De resterende fire familietyper med to voksne forudsættes at have to børn (ét i børnehaven og ét i SFO). Kontanthjælpsfamilien forudsættes at bo i lejlighed, imens de resterende tre forudsættes at bo i ejerbolig. En direktørfamilie består af én direktør og én funktionær. Forbrugsskatter påvirker ikke direkte de disponible indkomster, da disse opgøres som den indkomst, der rades over efter indkomstskat mv. Kilde: Økonomiministeriets familietypermodel på baggrund af Økonomisk Redegørelse, august 2022 samt egne beregninger. Disponible indkomster er opgjort via familietypermodellen med 2025-regler i 2023-niveau.